



Bryssel 10.3.2020
COM(2020) 94 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

**sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon ja sen valvonnan parantamista koskevasta
pitkän aikavälin toimintasuunnitelmasta**

JOHDANTO

Sisämarkkinat ovat yksi EU:n suurimmista saavutuksista. Ne ovat osa Euroopan yhdentymisen ydintä ja vauhdittaneet talouskasvua viime vuosikymmeninä sekä helpottaneet eurooppalaisten kuluttajien ja yritysten elämää. EU:n osuus maailmantalouden tuotannosta on 18 prosenttia, mikä tarkoittaa, että se on maailmanlaajuisesti toisena heti Yhdysvaltojen jälkeen. Hyvin toimivien sisämarkkinoiden ansiosta EU:n kansalaisilla on saatavillaan laajempi palvelu- ja tuotevalikoima ja paremmat työmahdollisuudet. Sisämarkkinat tarjoavat EU:n talouden toimijoille laajat kotimarkkinat, mikä edistää kauppaa ja kilpailua ja parantaa tehokkuutta. Tämä on olennaisen tärkeää EU:n vihreän ja digitaalisen muutoksen toteuttamiseksi ja se antaa myös pontta maailmanlaajuiselle kilpailulle.

Tänään annetussa Euroopan uudessa teollisuusstrategiassa¹ sisämarkkinoilla on keskeinen asema, sillä ne ovat yksi Euroopan teollisen muutoksen perustekijöistä. Jotta sisämarkkinat toimisivat kaikkien hyväksi, EU:n lainsäädännössä säädetään yhteisistä säännöistä, joilla poistetaan esteitä ja helpotetaan tavaroiden ja palvelujen liikkumista EU:ssa ja suojellaan samalla kuluttajia.

Nämä säännöt voivat tuottaa toivottuja vaikutuksia vain, jos ne on suunniteltu asianmukaisesti ja niiden täytäntöönpanoa valvotaan kunnolla. Sisämarkkinasääntöjen noudattamisessa on kuitenkin puutteita. Sisämarkkinoiden esteitä koskeva tiedonanto osoittaa, että monia esteitä on edelleen olemassa², ja liian monissa tapauksissa ne johtuvat jo hyväksytyyn EU-lainsäädännön virheellisestä tai puutteellisesta soveltamisesta kansallisella tasolla. Markkinatoimijoiden ja sijoittajien vapaata liikkuvuutta koskeviin oikeuksiin kohdistuu edelleen monia sääntelyyn liittyviä ja hallinnollisia esteitä, ja eurooppalaiset altistuvat lainvastaisille tai vaarallisille tuotteille ja palveluille, koska talouden toimijoita ei käytännössä valvota ja tarkasteta eikä siten voida havaita sisämarkkinasääntöjen rikkomisia ja määrätä niistä seuraamuksia.

Jäsenvaltiot ja komissio ovat sääntelyn koko elinkaaren ajan yhteisesti vastuussa sen varmistamisesta, että sisämarkkinasääntöjä noudatetaan ja kansalaisten oikeudet turvataan.

Jäsenvaltioilla on velvollisuus soveltaa asianmukaisesti sitä, mistä ne ovat sopineet EU:n lainsäätäjänä. Niiden vastuulla on myös varmistaa sisämarkkinasääntöjen rikkomisten havaitseminen ja korjaaminen omalla alueellaan. Komissiolla on perussopimuksen valvojana velvollisuus valvoa, että kaikki jäsenvaltiot panevat sisämarkkinasäännöt täytäntöön ja noudattavat niitä, sekä velvollisuus toimia päättäväisesti aloittamalla rikkomusmenettelyjä, jos sääntöjä ei noudateta.

Eurooppa-neuvosto kehotti maaliskuussa 2019 komissiota laatimaan tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa **pitkän aikavälin toimintasuunnitelman sisämarkkinasääntöjen panemiseksi täytäntöön ja noudattamisen valvomiseksi paremmin**. Sen jälkeen jäsenvaltiot ovat toistaneet olevansa sitoutuneita tehostamaan täytäntöönpanon valvontaa.³

¹ COM(2020)102 10.3.2020.

² COM(2020)93 10.3.2020.

³ Tätä pyyntöä täsmennettiin kilpailukykyneuvoston 27. toukokuuta 2019 antamissa päätelmissä, joissa komissiota pyydettiin lisäämään avoimuutta ja poliittista sitoutumista täytäntöönpanoon ja sen valvontaan. Tämän jälkeen jäsenvaltiot ovat toistuvasti korostaneet täytäntöönpanon valvonnan merkitystä sekä tarvetta vahvistaa kumppanuutta ja parantaa yhteistyötä komission kanssa. Tämä tuotiin ilmi myös kaikkien

Komissio suhtautuu suopeasti Eurooppa-neuvoston kehotukseen ja on jäsenvaltioiden kanssa samaa mieltä siitä, että sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanoa ja noudattamista on parannettava huomattavasti.

Tässä toimintasuunnitelmassa, joka perustuu jäsenvaltioiden ja komission uudistettuun kumppanuuteen ja jossa otetaan huomioon sisämarkkinoiden esteistä tänään annettavassa tiedonannossa esitetyt havainnot, esitetään useita toimia, joiden tavoitteena on maksimoida sääntöjen noudattamisen ja täytäntöönpanon valvonnan tehokkuutta ja vaikuttavuutta kaikkialla EU:ssa.

Täytäntöönpanon valvonnan nykyiset haasteet

Sisämarkkinoilla käytävä kauppa työllistää Euroopassa 56 miljoonaa ihmistä⁴, ja sen arvioidut taloudelliset hyödyt muodostavat 8–9 prosenttia EU:n BKT:stä⁵. Arvioiden mukaan teollisuustuotteiden sisämarkkinoihin tehtävät parannukset voisivat tuottaa vuosittain lisätuloja 183–269 miljardia euroa, kun taas palvelumarkkinoiden yhdentymisen syventäminen voisi tuottaa lisätuloja 297 miljardia euroa vuodessa⁶. Pelkästään nämä lisäykset voisivat kasvattaa taloudelliset hyödyt 8–9 prosentista noin **12 prosenttiin BKT:n kasvusta.**

Toisinaan voi vaikuttaa siltä, että jäsenvaltiot rikkovat sovittuja sisämarkkinasääntöjä tai luovat ja sallivat esteitä kansallisessa lainsäädännössä suojatakseen omia markkinoitaan ja tavoitellakseen etuja oman maansa yrityksille. Mahdolliset hyödyt ovat usein hyvin lyhytaikaisia, mutta vaikutukset eurooppalaisiin yrityksiin voivat olla paljon haitallisempia, mikä vaikeuttaa huomattavasti laajentumista tasapuolisilla toimintaedellytyksillä ja maailmanlaajuisten johtoasemien saavuttamista ja siten vääristää tasapuolisia toimintaedellytyksiä sisältä käsin. Tämä vaikuttaa suhteettomasti pk-yrityksiin ja startup-yrityksiin. Suurilla yrityksillä on keinot noudattaa erilaisia sääntöjä, mutta pk-yritykset joutuvat ensimmäisinä kärsimään hallinnollisista rasitteista ja hankaluuksista erityisesti silloin, kun niiden sisämarkkinoilla harjoittama liiketoiminta edellyttää valtioiden rajojen ylittämistä. Tästä syystä sisämarkkinat ja niiden asianmukainen täytäntöönpano ja sen valvonta ovat olennaisen tärkeitä myös tänään hyväksytyyn pk-yritysstrategian⁷ kannalta.

Puutteellisesta tai virheellisestä täytäntöönpanosta ja täytäntöönpanon valvonnan puuttumisesta aiheutuu vahingollisia seurauksia sekä Euroopan että kansallisella tasolla. Kansalaiset ja yritykset eivät voi täysin hyötyä vapaan liikkuvuuden oikeuksistaan, yritykset eivät voi saavuttaa sisämarkkinoiden tarjoamia mittakaavaetuja, kuluttajille aiheutuu riskejä vaatimustenvastaisista tuotteista tai valinnanvara voi kaventua, energian toimitusvarmuus vaarantuu ja EU:n ympäristö- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen vaikeutuu. Lainkuuliaiset yritykset menettävät markkinaosuuksia joutuessaan epäoikeudenmukaiseen

jäsenvaltioiden allekirjoittamalla kirjeellä pysyvien edustajien komitean (Coreper II) kokouksessa 29. marraskuuta 2019.

⁴ Højbjerg Brauer Schultz (2018), ”25 years of the European Single Market”, Tanskan elinkeinohallituksen rahoittama tutkimus.

⁵ Tiedonanto ”Sisämarkkinat muuttuvassa maailmassa”, COM (2018) 772.

⁶ Euroopan parlamentin tutkimus ”Euroopan kahden biljoonan euron hyödyt: Euroopan yhdentymisen toteutumattomuuden kustannusten kartoittaminen vuosina 2019–2024”, s. 9–11 (https://www.europarl.europa.eu/thinktank/fi/document.html?reference=EPRS_STU%282019%29631745).

⁷ COM(2020) 103 10.3.2020.

kilpailutilanteeseen yritysten kanssa, jotka eivät noudata sääntöjä ja tarjoavat vaatimustenvastaisia tuotteita tai laiminlyövät sosiaalista suojelua koskevien sääntöjen noudattamisen.

Jäsenvaltioiden ja komission yhteinen ponnistus

Sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon valvonta edellyttää ensinnäkin sitä, että kaikki jäsenvaltiot ja kaikki eurooppalaiset viranomaiset soveltavat sääntöjä asianmukaisesti ja että sääntöjen rikkomisista määrätään seuraamuksia, tarvittaessa myös rikkomusmenettelyjen avulla. Se edellyttää myös talouden toimijoiden valvontaa, tarkastuksia ja seuraamusten määräämistä sekä lainvastaisten tuotteiden poistamista markkinoilta riippumatta siitä, ovatko ne vaarallisia, väärennettyjä vai ympäristö- ja energiatehokkuussäännösten tai muiden sääntöjen vastaisia.

Mutta jos haluamme hyödyntää sisämarkkinoiden etuja, täytäntöönpanon valvonnan on oltava laajempaa ja katettava kyseeseen tulevien sääntöjen koko elinkaari niiden valmistelun aloittamisesta aina soveltamiseen saakka. Tämä edellyttää yhteistyötä kaikilla hallinnon tasoilla EU:ssa alkaen paikallis- ja alueviranomaisista ja tuomioistuimista aina Euroopan tasolle asti. Se edellyttää myös täytäntöönpanon valvonnan käsittämistä jatkuvana prosessina, joka alkaa sääntöjen suunnittelusta ja kattaa myös saattamisen osaksi jäsenvaltioiden lainsäädäntöä sekä tarvittaessa soveltamisen ja sääntöjen rikkomisesta määrättävät seuraamukset. On ratkaisevan tärkeää, että jäsenvaltiot ja komissio tukevat toisiaan omilla tehtävissään, jotta ne voivat täyttää yhteisen vastuunsa.

Ennaltaehkäisevät toimenpiteet ovat tärkeä keino välttää korjaavien toimien tarve myöhemmissä vaiheissa. Jos sisämarkkinasääntöjen noudattamista ei ole voitu ennalta varmistaa, kansalaiset ja yritykset saattavat kohdata sääntelyyn liittyviä tai hallinnollisia esteitä ja siten odottaa, että ne poistetaan tehokkailla jälkikäteistoimilla. Lainvalvontaviranomaisten on toimittava hyvin, menettelyjen ja seurannan on oltava tarkoituksenmukaisia ja ruohonjuuritason toimijoiden, kuten virkamiesten tai tuomareiden, on ymmärrettävä EU:n lainsäädäntöä ja osattava soveltaa sitä päivittäisessä toiminnassa.

Jäsenvaltioiden on varmistettava sisämarkkinalainsäädännön noudattaminen, jotta voidaan suojata henkilöiden tai yritysten oikeudet. Tämä on aloitettava jo kansallisen lainsäädännön suunnitteluvaiheessa, ja sitä on jatkettava yksittäisiin oikeudellisiin tai hallinnollisiin päätöksiin asti. Komission tehtävänä on tukea jäsenvaltioita uusien sisämarkkinaesteiden ehkäisemisessä, EU:n lainsäädännön saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen soveltamisessa sekä käynnistää tarvittaessa korjaavia toimia.

| Sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanoon ja sen valvontaan liittyvät tehtävät ja vastuut | |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Jäsenvaltiot | Komissio |
| ✓ EU:n lainsäädännön oikea-aikainen ja täsmällinen saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä, perusteettomasta ylisääntelystä pidättäytyminen ja tasapuolisten toimintaedellytysten varmistaminen | ✓ Jäsenvaltioiden avustaminen EU:n lainsäädännön saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä asianmukaisesti, täysimääräisesti ja ajallaan |
| ✓ Sen varmistaminen, että kansallinen lainsäädäntö on oikeasuhteista ja | ✓ Jäsenvaltioiden avustaminen EU:n lainsäädännön soveltamisessa |

| | |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| syrijimätöntä | |
| ✓ Riittävien ja oikeasuhteisten hallinnollisten tarkastusten ja valvonnan varmistaminen, jotta sääntöjen rikkomiset voidaan havaita | ✓ EU:n lainsäädännön voimaansaattamisen ja soveltamisen valvonta |
| ✓ Sellaisten kansallisten toimenpiteiden välttäminen, jotka ovat ristiriidassa EU:n lainsäädännön kanssa tai haittaavat sen soveltamista | ✓ EU:n lainsäädännön rikkomisiin puuttuminen ja tarvittaessa rikkomisesta seuraavien virallisten toimien toteuttaminen |
| ✓ Tehokas yhteistyö EU:n lainsäädännön noudattamisen varmistamiseksi | |

Täytäntöönpanosta ja sen valvonnasta vastaavien eri toimijoiden todellinen kumppanuus Euroopan ja jäsenvaltioiden tasolla on olennaisen tärkeää nykyisten sisämarkkinaesteiden poistamiseksi. Se auttaa toteuttamaan kohdennettuja täytäntöönpanotoimia ja parantamaan sisämarkkinalainsäädännön noudattamista.

Sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanon valvontaa koskevan yhteistyön lujittamiseksi perustetaan **sisämarkkinoiden täytäntöönpanon valvonnan työryhmä (SMET)**, joka koostuu jäsenvaltioiden ja komission edustajista. Tarkoituksena on, että ryhmä kokoontuu säännöllisesti arvioimaan kansallisten lakien yhdenmukaisuutta sisämarkkinasääntöjen kanssa, asettamaan etusijalle kaikkein kiireellisimmät esteet, puuttumaan perusteettomaan ylisääntelyyn, keskustelemaan horisontaalisista täytäntöönpanokysymyksistä ja seuraamaan tämän toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa. SMET tiedottaa säännöllisesti työstään kilpailukykyneuvostolle ja Euroopan parlamentin sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnalle.

SMET täydentää **täytäntöönpanon valvonnan kansallisten koordinaattoreiden välille perustettavaa yhteistyöverkostoa**, jossa hyödynnetään sisämarkkinoiden neuvoa-antavan komitean (IMAC) nykyisiä puitteita. Tällainen toimintamalli mahdollistaa tietojen ja parhaiden toimintatapojen vaihtamisen komission ja jäsenvaltioiden välillä siitä, miten kansalliset viranomaiset analysoivat ja käsittelevät tärkeitä tapauksia kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla. Lisäksi tutkitaan mahdollisuuksia parantaa koordinoitua ja viestintää yksittäisissä täytäntöönpanon valvontaan liittyvissä asioissa sisämarkkinoiden valvonnasta vastaavien jäsenvaltioiden viranomaisten kesken.

Jotta täytäntöönpano sujuisi asianmukaisesti ja sen tahti ei hidastuisi, jäsenvaltiot ja komissio voivat käyttää sisämarkkinoiden tulostaulua seuratakseen, miten sisämarkkinasääntöjen soveltaminen etenee. Komissio päivittää sisämarkkinoiden tulostaulua, jotta se vastaisi paremmin loppukäyttäjien tilannetta sisämarkkinoilla ja tukisi eurooppalaista ohjausjaksoa. Lisäindikaattorien käyttö auttaa arvioimaan, toimivatko sisämarkkinat asianmukaisesti aloilla, joilla niiden odotetaan tuottavan eniten tuloksia. Tällaisia aloja ovat esim. tuote-, palvelu-, rahoitus- ja digitaaliset markkinat, energia-alan kaltaiset verkkotoimialat sekä datatalous ja kiertotalous. Tätä varten komissio ehdottaa jäsenvaltioita kuultuaan kunnianhimoisia lisäindikaattoreita, joiden käyttö koskisi myös jäsenvaltioiden suoriutumista näillä aloilla.

TOIMINTASUUNNITELMA SISÄMARKKINASÄÄNTÖJEN TÄYTÄNTÖÖNPANON JA SEN VALVONNAN PARANTAMISEKSI

I SISÄMARKKINASÄÄNTÖJÄ KOSKEVAN TIEDON JA TIETOISUUDEN LISÄÄMINEN

Kansalliset viranomaiset ja talouden toimijat, erityisesti pk-yritykset, eivät useinkaan ole tietoisia sisämarkkinalainsäädännön tarjoamista mahdollisuuksista ja eduista. Niillä voi myös olla vaikeuksia ymmärtää täysin EU:n lainsäädännöstä johtuvia velvollisuuksiaan, mikä aiheuttaa ongelmia sääntöjen noudattamisessa ja täytäntöönpanon valvonnassa. Ehdotettujen toimien tavoitteena on lisätä tietoa ja tietoisuutta sisämarkkinasäännöistä niitä päivittäin soveltavien kansallisten viranomaisten ja tuomioistuinten keskuudessa sekä kansalaisten ja yritysten keskuudessa.

✓ TOIMI 1: Ohjelma tarkempien ohjeiden antamiseksi kansallisille viranomaisille:

Sääntöjen noudattamisen parantamiseksi ja markkinoiden segmentoitumisen välttämiseksi komissio tehostaa jäsenvaltioille ja yrityksille annettavaa ohjeistusta ja tarjoaa välineitä koordinoinnin parantamiseksi tietyillä aloilla muun muassa

- määrittelemällä lainsäädäntöneuvottelujen aikana alat, jotka voivat aiheuttaa kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen ja soveltamiseen liittyviä riskejä, ja harkitsemalla tarvittaessa ohjeiden antamista. Näin on jo toimittu äskettäin hyväksytyissä audiovisuaali-⁸ ja tekijänoikeussäännöissä⁹;
- antamalla ohjeita **digitaalialan** säädöksistä (tarkistetut televiestintäsäännöt, kyberturvallisuus, tekijänoikeudet, audiovisuaalinen ala);
- saattamalla ajan tasalle **palveludirektiivin täytäntöönpanoa koskeva käsikirja**¹⁰, joka kattaa palveludirektiivin keskeisiä osia koskevan viimeaikaisen oikeuskäytännön, ja antamalla ohjeita oikeudellisista kysymyksistä, jotka johtuvat esimerkiksi uusien liiketoimintamallien ja palvelujen uusien tarjontatapojen ilmaantumisesta;
- perustamalla **keskitetty tiedotuspiste** niitä käytännön kysymyksiä varten, joita jäsenvaltioiden virkamiehet kohtaavat päivittäisessä työssään sisämarkkinalainsäädäntöä soveltaessaan. Tämä toteutetaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa, ja siihen sisällytetään asteittain vapaaehtoisuuden pohjalta

⁸ Ks. audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 2010/13/EU (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) muuttamisesta muuttuvien markkinarealiteettien vuoksi 14. marraskuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/1808 (EUVL L 303, 28.11.2018, s. 69) johdanto-osan 5 kappale sekä audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 2010/13/EU (audiovisuaalisia mediapalveluja koskeva direktiivi) 13 artiklan 7 kohta ja 33 a artikla (EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1).

⁹ Ks. tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla ja direktiivien 96/9/EY ja 2001/29/EY muuttamisesta 17 päivänä huhtikuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/790 (EUVL L 130, 17.5.2019, s. 92) 17 artiklan 10 kohta.

¹⁰ Käsikirja palveludirektiivin täytäntöönpanosta: <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/a4987fe6-d74b-4f4f-8539-b80297d29715/>

erityisiä kansallisia järjestelyjä, joita on otettu käyttöön EU:n lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi;

- päivittämällä **SEUT-sopimuksen 34–36 artiklan soveltamista koskevat ohjeet**¹¹;
- antamalla **ohjeita julkisten hankintojen** strategisista (sosiaaliset, innovatiiviset, vihreät) ja muista näkökohdista (kilpailunvastainen yhteistyö) sekä ehdottamalla **uudelleentarkastelujärjestelmiä koskevaa suositusta**
- antamalla **ohjeita vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta**¹²;
- antamalla **tuotevastuudirektiiviä**¹³ koskevia ohjeita;
- antamalla **ohjeasiakirjan markkinavalvonta-asetuksen 4 artiklan soveltamisesta**¹⁴;
- päivittämällä **EU:n yhdenmukaistettujen tuotesääntöjen täytäntöönpanoa koskeva sininen opas**¹⁵;
- julkaisemalla ajan tasalle saatettu versio **ammattipalvelujen sääntelyn uudistamista koskevista suosituksista** 17. tammikuuta 2017 annetun komission tiedonannon¹⁶ pohjalta. Ne perustuvat rajoittavuusindikaattoriin, jota käytetään ammattipalvelujen kansallisten vaatimusten arvioinnissa ja vertailussa, jotta voidaan ottaa huomioon jäsenvaltioiden sääntelykehysten uudet muutokset ja edistää lisä uudistuksia. Tällaisilla uudistuksilla voidaan parantaa työntekijöiden liikkuvuutta sekä vähentää osaamisvajetta ja ammattitaidon kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuutta erityisesti vihreiden ja digitaalisten siirtymien yhteydessä.

¹¹ <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/a5396a42-cbc8-4cd9-8b12-b769140091cd>

¹² Toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettyjen tavaroiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 764/2008 kumoamisesta 19 päivänä maaliskuuta 2019 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/515 (EUVL L 91, 29.3.2019, s. 1) johdanto-osan 5 kappaleessa todetaan, että komission olisi annettava ei-sitovaa ohjeistusta koskien yleistä etua koskevan pakottavan syyn käsitteeseen liittyvää Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä sekä sitä, kuinka soveltaa vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta.

¹³ Neuvoston direktiivi 85/374/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985, tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL L 210, 7.8.1985, s. 29).

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/1020, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta (EUVL L 169, 25.6.2019, s. 1). Markkinavalvonta-asetus hyväksyttiin vuonna 2019, ja sen tavoitteena on parantaa tuotteiden markkinavalvontaa EU:ssa;

¹⁵ Nykyinen sininen opas EU:n tuotesääntöjen täytäntöönpanosta on vuodelta 2016: komission tiedonanto 2016/C 272/01.

¹⁶ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ammattipalvelujen sääntelyn uudistamista koskevista suosituksista, COM(2016) 820 final.

- tukemalla jäsenvaltioita **esteettömyyttä koskevan eurooppalaisen säädöksen**¹⁷ saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä, minkä odotetaan lisäävän esteettömyysvaatimukset täyttävien tuotteiden ja palvelujen saatavuutta markkinoilla;
- perustamalla jäsenvaltioiden kanssa käytävää **tietojenvaihtoa varten foorumeja**, kuten julkisia hankintoja koskevien direktiivien yhteydessä on tehty, jotta komissio ja jäsenvaltioiden viranomaiset voivat vaihtaa yksityiskohtaisia tietoja erityisistä kysymyksistä.

✓ **TOIMI 2: Sääntöjä ja vaatimuksia koskevien tietojen saatavuuden parantaminen**

Jotta voidaan lisätä tietämystä sovellettavista säännöistä ja yritysten velvollisuuksista sekä vähentää vaatimusten ja sääntöjen vastaisuuksia, yhteinen digitaalinen palveluväylä¹⁸ tarjoaa pääsyn kattaviin tietoihin sisämarkkinoiden säännöistä ja hallinnollisista menettelyistä ja ohjaa käyttäjät myös tarkoituksenmukaisimpiin neuvontapalveluihin.

Äskettäin hyväksytyn tavaramarkkinoiden säädöspaketin¹⁹ yhteydessä perustetut EU:n tuoteyhteyshypoteetit tarjoavat yrityksille parempaa ja nopeampaa tietoa niiden tuotteisiin sovellettavista säännöistä.

✓ **TOIMI 3: Verkkoalustat, jotka helpottavat tuotteiden vaatimustenmukaisuutta**

Tuotteiden myyjien, jotka toimivat verkkokauppa-alustoilla, on oltava tietoisia EU:n tuotesäännöistä ja varmistettava, ettei EU:n markkinoille saateta lainvastaisia ja vaarallisia tuotteita. Mahdollisia toimenpiteitä verkkoalustojen kautta myytävien tuotteiden vaatimustenmukaisuuden parantamiseksi analysoidaan osana digitaalisia palveluja koskevaa säädöstä. Yleisestä tuoteturvallisuudesta annetun direktiivin²⁰ tarkistamisen yhteydessä tarkastellaan myös verkkokaupassa ja maailmanlaajuisessa verkkotoimitusketjussa esiintyviä tuoteturvallisuushaasteita.

✓ **TOIMI 4: Kansallisten tuomareiden ja oikeusalan toimijoiden koulutus ja kokemusten vaihto**

EU:n kansalaiset ja yritykset vetoavat kansallisiin tuomioistuimiin suojellakseen oikeuksiaan sisämarkkinoilla. Sen vuoksi on tarpeen, että kansalliset tuomarit ovat hyvin

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2019/882, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista (EUVL L 151, 7.6.2019, s. 70).

¹⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1724, annettu 2 päivänä lokakuuta 2018, tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja saataville tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta (EUVL L 295, 21.11.2018, s. 1).

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/515, annettu 19. päivänä maaliskuuta 2019, toisessa jäsenvaltiossa laillisesti kaupan pidettyjen tavaroiden vastavuoroisesta tunnustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 764/2008 kumoamisesta (EUVL L 91, 29.3.2019, s. 1) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1020, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta (EUVL L 169, 25.6.2019, s. 1).

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2001/95/EY, annettu 3 päivänä joulukuuta 2001, yleisestä tuoteturvallisuudesta (EUVL L 11, 15.1.2002, s. 4).

perehtyneet EU:n lainsäädäntöön. Tuomareille ja muille sisämarkkinalainsäädännön täytäntöönpanon valvonnasta vastaaville oikeusalan toimijoille tarkoitettuja koulutusohjelmia ja seminaareja tehostetaan sisämarkkinalainsäädäntöä koskevan tietoisuuden ja ymmärryksen lisäämiseksi. Tällaisista koulutusohjelmista ja seminaareista tulee kansallisen koulutustarjonnan ohella osa myös EU:n tason koulutusta, jota annetaan muun muassa silloin, kun eurooppalaisen oikeusalan koulutusstrategian tarkistaminen aloitetaan.

✓ **TOIMI 5: Kansallisten julkishallintojen valmiuksien kehittäminen**

Kohdennetuilla ohjelmilla, kuten vuosien 2021–2027 monivuotisessa rahoituskehyksessä ehdotettu sisämarkkinaohjelma, tarjotaan jäsenvaltioiden pyynnöstä taloudellisia kannustimia ja teknistä tukea täytäntöönpanoon ja sen valvontaan liittyvien julkishallintojen valmiuksien optimoimiseksi.

Sisämarkkinaohjelmaan pääsy perustuu vertailuindikaattoreihin, joiden avulla voidaan seurata täytäntöönpanon valvonnan tehostamista käytännössä. Tällaisia indikaattoreita ovat esimerkiksi tarkastetut alat, tarkastajien määrä tai markkinoilta poistettujen tuotteiden määrä. Jäsenvaltioiden suoriutumisesta ja todetuista tarpeista voidaan luoda yhteys siihen, miten myönnetään resursseja valmiuksien lisäkehittämiseen, koulutukseen, vaihtoihin ja niin edelleen. Tässä yhteydessä tarkastellaan lisämahdollisuuksia, jotka voisivat auttaa tekemään kansallisten oikeussuojamekanismien käytön helpommaksi yrityksille ja kansalaisille ja edistää niiden käyttöä.

Ehdotetussa uudistusten tukiohjelmassa viranomaiset voivat pyytää teknistä tukea, joka liittyy uudistustarpeisiin, joita jäsenvaltiot ovat yksilöineet talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson, unionin painopisteiden ja unionin talouden ohjausprosessin mukaisesti.

Lisäksi julkisia hankintoja koskevan vuoden 2020 toimintasuunnitelman²¹ 4. päivitys sisältää joukon uusia aloitteita, joilla autetaan EU:n varojen hallinnoijia ja edunsaajia parantamaan julkisia hankintoja koskevia käytäntöjään, varmistamaan tasapuoliset toimintaedellytykset ja käyttämään hankintoja strategisena välineenä keskeisten poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

✓ **TOIMI 6: Julkisten hankintojen ammattilaisten valmiuksien kehittäminen ja kansallisten elinten välisen yhteistyön vahvistaminen**

Komissio kehittää yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa käytännön välineitä julkisten hankintojen parissa työskentelevien virkamiesten taitojen parantamiseksi, saattaa julkisten hankintojen ostajia yhteen edistääkseen asiantuntemuksen jakamista, helpottaakseen koulutusta ja kannustaakseen yhteishankintoihin, jotka vastaavat kansalaisten vaatimuksia ympäristöystävällisemmistä, sosiaalisesti vastuullisista ja innovatiivisista hankinnoista.

Lisäksi komissio edistää yhteistyötä ja käytäntöjen vaihtoa julkisia hankintoja käsittelevien ensimmäisen oikeusasteen muutoksenhakuelinten verkoston kautta.

²¹ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/action_plan_pp.pdf.

II EU:N SÄÄNTÖJEN KANSALLISEN LAINSÄÄDÄNNÖN OSAKSI SAATTAMISEN, TÄYTÄNTÖÖNPANON JA SOVELTAMISEN PARANTAMINEN

Sisämarkkinoiden moitteettomalle toiminnalle voi aiheutua esteitä siitä, jos EU:n sääntöjen kansallisen lainsäädännön osaksi saattaminen, täytäntöönpano tai soveltaminen eivät ole sujuneet virheettä.

✓ TOIMI 7: Jäsennely vuoropuhelu, jolla pyritään parantamaan sisämarkkinadirektiivien saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä

Jotta voidaan parantaa direktiivien oikea-aikaista ja asianmukaista saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, jäsenvaltioiden ja komission välillä aloitetaan jäsennely vuoropuhelu, jota käydään kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen määräajan kuluessa. Tällainen jäsennely vuoropuhelu ennen lakien hyväksymistä jäsenvaltioissa yksinkertaistaa vaatimustenmukaisuustarkastuksia. ”Dynaamisten virtuaalisten vastaavuustaulukoiden”²² käytöllä voidaan tukea kansallisen lainsäädännön osaksi saattamista, myöhemmät muutokset tai kumoamiset mukaan lukien. Kansallisten lakien hyväksymisen jälkeen jäsenvaltioiden olisi toimitettava komissiolle selkeä ja täsmällinen selvitys siitä, millä kansallisilla säännöksillä direktiivien vastaavat velvoitteet saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä²³. Tässä yhteydessä kiinnitetään erityistä huomiota perusteettomaan ylisääntelyyn.

✓ TOIMI 8: Sisämarkkinasäädösten täytäntöönpanoa koskeva kumppanuus

Jotta voidaan parantaa sisämarkkina-asetusten niiden säännösten täytäntöönpanoa, jotka edellyttävät jäsenvaltioiden toimia (esim. rakenteiden tai menettelyjen perustamista) ennen kyseisten säännösten soveltamisen aloittamista, komission ja jäsenvaltioiden välillä järjestetään asian käsittelemiseksi kokouksia heti, kun asetuksesta on päästy poliittiseen yhteisymmärrykseen. Jäsenvaltioiden avustamiseksi tällaisten asetuksen mukaisesti vaadittavien säännösten täytäntöönpanossa järjestetään työpajatapaamisia hyvissä ajoin ennen kyseisten säännösten voimaantuloa²⁴.

III ENNALTAEHKÄISEVIEN MEKANISMIIEN HYÖDYNTÄMINEN

EU:n lainsäädännön vastaisten kansallisten toimenpiteiden ehkäiseminen jäsenvaltioissa auttaa varmistamaan kansalaisille ja yrityksille tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla ja välttämään pitkällisiä rikkomismenettelyjä. Esimerkiksi olemassa olevien

²² Toisin kuin staattiset luettelot, jotka kuvastavat kansallisen lainsäädännön yhdenmukaisuutta EU:n lainsäädännön kanssa silloin, kun direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, dynaamiset virtuaaliset vastaavuustaulukot ovat digitaalisia ratkaisuja, joiden avulla on mahdollista päivittää jatkuvasti täytäntöönpanon tilannetta myös sen jälkeen, kun ne alkuperäiset lait ovat tulleet voimaan, joilla direktiivi saatetaan osaksi kansallista oikeusjärjestystä. Ilmoitusmenettelyt voisivat olla tietolähde näille taulukoille ja helpottaa ajan mittaan niiden ajan tasalla pitämistä.

²³ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa C-543/17, komissio v. Belgia.

²⁴ Yhteistä digitaalista palveluväylää koskevan asetuksen meneillään olevaa täytäntöönpanoa voi käyttää esimerkkihankkeena.

ilmoitusvälineiden mahdollisimman tehokas hyödyntäminen tällaisissa toimenpiteissä edistää EU:n sääntöjen noudattamista.

✓ **TOIMI 9: Suhteellisuusarviointia koskevan direktiivin mukaisten ennakoarviointien parantaminen**

Ehkäistäkseen uusien rajoitteiden syntymistä kansallisessa sääntelyssä komissio antaa jäsenvaltioille apua ja opastusta ja helpottaa jäsenvaltioiden välistä parhaiden toimintatapojen vaihtoa oikeasuhteisuuden ennakoarvioinneista, jotka perustuvat suhteellisuusarviointia koskevaan direktiiviin²⁵, jossa jäsenvaltiot velvoitetaan arvioimaan perusteellisesti uuden ammatteja koskevan kansallisen sääntelyn oikeasuhteisuutta ennen sen hyväksymistä.

✓ **TOIMI 10: Sisämarkkinoiden avoimuutta koskevan direktiivin toiminnan virtaviivaistaminen**

Komission täytäntöönpanon valvontatoimia koskevan strategisemmän lähestymistavan²⁶ mukaisesti sisämarkkinoiden avoimuutta koskevan direktiivin²⁷ tuleva täytäntöönpano perustuu neljään toimintalinjaan: i) jäsenvaltiot ilmoittavat kaikki tavaroita ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevat teknisten määräysten luonnokset; ii) komissio seuraa kaikkia ilmoituksia, jotka herättävät huolta niiden yhteensopivuudesta EU:n lainsäädännön kanssa; iii) seurantatoimia järjestäessään komissio kiinnittää erityistä huomiota toimenpiteisiin, joilla on suurin vaikutus sisämarkkinoihin; iv) komissio seuraa sellaisen lainsäädännön täytäntöönpanoa, johon se on reagoinut direktiivin mukaisesti ja joka ilman asianmukaisia mukautuksia voisi johtaa rikkomusmenettelyihin.

Komissio aikoo myös kannustaa kansallisia viranomaisia reagoimaan muiden jäsenvaltioiden tekemiin ilmoituksiin, luomaan puitteet kansallisten sääntelyelinten ja sisämarkkinoiden avoimuutta koskevan direktiivin täytäntöönpanosta vastaavien viranomaisten väliselle säännölliselle yhteydenpidolle ja edistämään kansallisten määräysten yhdenmukaistamista. Jos nykyinen yhdenmukaistamisen taso osoittautuu riittämättömäksi, komissio analysoi huolellisesti, tarvitaanko laajempaa yhdenmukaistamista Euroopan tasolla.

✓ **TOIMI 11: Palvelujen tarjoamista sisämarkkinoilla haittaavien uusien esteiden ehkäiseminen**

Sisämarkkinoilla tarjottavien palvelujen perusteettomien esteiden ehkäisemiseksi komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa kiirehtimään palvelujen

²⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/958, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2018, uuden ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista (EUVL L 173, 9.7.2018, s. 25).

²⁶ Komission tiedonanto ”EU:n lainsäädäntö: parempiin tuloksiin soveltamista parantamalla” C/2016/8600 (EUVL C 18, 19.1.2017, s. 10).

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/1535, annettu 9 päivänä syyskuuta 2015, teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1).

ilmoitusmenettelyä koskevan uuden lainsäädäntöehdotuksen²⁸ hyväksymistä. Ennen ehdotuksen hyväksymistä komissio toteuttaa toimia sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot noudattavat voimassa olevaa palveludirektiivin mukaista ilmoitusvelvollisuutta mahdollisten uusien sääntelyesteiden havaitsemiseksi ja poistamiseksi.

✓ **TOIMI 12: Sähköisestä kaupankäynnistä annetun direktiivin mukaisen ilmoitusmekanismin koko potentiaalin hyödyntäminen**

Jäsenvaltioiden, jotka rajoittavat vapautta tarjota rajat ylittäviä tietoyhteiskunnan palveluja perustellusti ja oikeasuhteisesti, on ilmoitettava tätä vapautta rajoittavista kansallisista toimenpiteistä sijoittautumisjäsenvaltiolle ja komissiolle, mutta tämän sähköistä kaupankäyntiä koskevan direktiivin²⁹ mukaisen ilmoitusmekanismin koko potentiaali on vielä ottamatta käyttöön. Mahdollisia toimenpiteitä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön ja ilmoitusmekanismin mukaisten välineiden toiminnan parantamiseksi analysoidaan osana digitaalisia palveluja koskevan säädöksen valmistelutyötä.

IV SÄÄNTÖJEN NOUDATTAMATTA JÄTTÄMISEN HAVAITSEMISEN SISÄMARKKINOILLA JA ULKORAJOILLA

Kun kansalliset säännöt on jo hyväksytty ja ne ovat tulleet voimaan, sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan säilyttäminen edellyttää, että kansalliset viranomaiset ja komissio pystyvät havaitsemaan sääntöjen noudattamatta jättämiset. Tätä varten komissiolla ja jäsenvaltioiden viranomaisilla on oltava välineet, jotka parantavat niiden valmiuksia paljastaa ja tutkia sääntöjenvastaisuuksia ja jakaa tietoja nopeasti.

✓ **TOIMI 13: Sisämarkkinoiden tietotekniikkajärjestelmien järjeistäminen ja verkkovalvontafoorumien perustaminen**

Komissio ja jäsenvaltiot käyttävät useita tietoteknisiä järjestelmiä jakaakseen tietoja lakien ja vaatimusten vastaisista teollisuus- ja kulutustavaroista. Lakien ja vaatimusten vastaisia teollisuus- ja kulutustavaroita koskevien tietojen jakamiseen käytettävien tietojärjestelmien³⁰ hajanaisuutta vähentääkseen komissio aikoo

- perustaa muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden valvonnasta vastaaville viranomaisille **keskitetyn eurooppalaisen tietopisteen**, jossa nykyiset järjestelmät, kuten ICSMS ja RAPEX sekä tuleva tullien keskitetty palvelupiste, ovat saatavilla ja jossa järjestelmien välillä vaihdetaan kohdennetusti tietoja sovellettavan lainsäädännön mukaisesti;

²⁸ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi palveluista sisämarkkinoilla annetun direktiivin 2006/123/EY täytäntöönpanosta, palveluihin liittyviä lupajärjestelmiä ja vaatimuksia koskevasta ilmoitusmenettelystä sekä direktiivin 2006/123/EY ja hallinnollisesta yhteistyöstä sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmässä annetun asetuksen (EU) N:o 1024/2012 muuttamisesta COM (2016) 821 final.

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista ("Direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä") (EUVL L 178, 17.7.2000. s. 1).

³⁰ Esimerkiksi markkinavalvontaa koskeva tieto- ja viestintäjärjestelmä (ICSMS), tuoteturvallisuutta koskeva EU:n nopea tiedonvaihtojärjestelmä (Safety Gate/RAPEX) ja energiamerkintöjä koskeva tietokanta EPREL.

- varmistaa yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, että **sisämarkkinoiden tietojenvaihtojärjestelmästä (IMI)** tulee sisämarkkinoiden hallinnollisen yhteistyön oletusväline, jossa hyödynnetään saatavilla olevia tietoja ja arvioidaan hallinnollisen yhteistyön toimivuutta tietyillä sisämarkkinoiden aloilla;
 - luoda yhteisen digitaalisen palveluväylän yhteyteen sisämarkkinaesteitä koskevan välineen, jossa otetaan huomioon ”Kevennä sääntelytaakkaa” -sivustosta³¹ saadut kokemukset ja jonka avulla kansalaiset ja yritykset voivat raportoida nimettömästi sääntelyesteistä, joita ne kohtaavat käyttäessään sisämarkkinaoikeuksiaan;
- hyödyntää yhdessä jäsenvaltioiden kanssa täysimääräisesti virallisen valvonnan tiedonhallintajärjestelmää (IMSOC) EU:n maatalouselintarvikelainsäädännön täytäntöönpanon valvonnan parantamiseksi (eläinten ja kasvien terveys mukaan luettuna). IMSOC yhdistää asiaan liittyvät nykyiset tietojärjestelmät (iRASFF³², ADIS-exADNS³³, EUROPHYT³⁴, TRACES³⁵) ja mahdollistaa niiden välisen tietojenvaihdon;
- tutkia, voitaisiinko sisämarkkinaohjelmasta tai Digitaalinen Eurooppa -ohjelmasta rahoitettu kehittyneitä tietoteknisiä ratkaisuja testaava ja soveltava laboratorio integroida tai yhdistää olemassa oleviin rakenteisiin, kuten kuluttajansuoja-asioiden yhteistyöverkostoon, tuotteiden vaatimustenmukaisuutta käsittelevään EU:n verkostoon tai teollis- ja tekijänoikeuksien loukkausten eurooppalaiseen seurantakeskukseen.

✓ TOIMI 14: Väärennettyjen ja lainvastaisten tuotteiden torjunnan tehostaminen

Komissio ja Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) tekevät yhteistyötä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden kansallisten viranomaisten kanssa keskinäistä hallinnollista avunantoa koskevissa tapauksissa, jotka koskevat lainvastaista tuontia tai vientiä, ja osallistuvat lainvastaisten tuotteiden sisämarkkinoille pääsyn estämiseen.

EU:hun tuodaan nykyisin lainvastaisia tuotteita, mutta lisäksi niitä tuotetaan tai kootaan maahantuoduista komponenteista EU:ssa, jonka jälkeen ne saatetaan sisämarkkinoille tai pidetään siellä kaupan. OLAF ei kuitenkaan voi puuttua tällaisiin tapauksiin, koska sen nykyinen toimeksianto ei kata EU:n sisäisiä tapauksia.

Teollis- ja tekijänoikeuksien sekä lainvastaisten tai väärennettyjen tavaroiden sisämarkkinoille saattamista koskevien kieltojen tai rajoitusten täytäntöönpanon tehostamiseksi komissio ja jäsenvaltiot voisivat ottaa mallia keskinäistä hallinnollista avunantoa tulliasioissa koskevista säännöistä ja harkita OLAFin toimeksiannon laajentamista.

³¹ <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/lighten-load>

³² Elintarvikkeita ja rehuja koskevan nopean hälytysjärjestelmän verkkoalusta.

³³ Eläintautien tietojärjestelmä (ADIS) – entinen eläintautien ilmoitusjärjestelmä (ADNS).

³⁴ EU:n alueelle tuotujen tai EU:n sisällä kaupattavien kasvien ja kasvituotteiden lähetysten pysäyttämistä kasvien terveyteen liittyvistä syistä koskeva nopea ilmoitus- ja hälytysjärjestelmä.

³⁵ Eläinlääkinnällinen tietojärjestelmä *Trade Control and Expert System* – verkkopohjainen hallintaväline eläinten, siemennesteen ja alkioiden, elintarvikkeiden, rehun ja kasvien EU:n sisäistä kauppaa ja tuontia koskevia kaikkia terveysvaatimuksia varten.

✓ TOIMI 15: Täytäntöönpanon valvonnan tehostaminen elintarvikeketjussa

Turvalliset ja kestävästi tuotetut elintarvikkeet ja niiden vapaa liikkuvuus ovat olennainen osa sisämarkkinoita. Se edistää merkittävästi kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä heidän sosiaalisia ja taloudellisia etujaan.

Vaikka jäsenvaltiot ovat vastuussa sen tarkastamisesta, että toiminnanharjoittajat noudattavat EU:n lainsäädäntöä, komissio tekee vuosittain noin 220 paikalla tehtävää tarkastusta jäsenvaltioissa ja EU:n ulkopuolisissa maissa varmistaakseen, että valvontajärjestelmät ovat tehokkaita ja viranomaiset täyttävät lakisääteiset velvoitteensa. Komissio tehostaa EU:n lainsäädännön soveltamisen valvontaa elintarvikeketjussa muun muassa kohdennetuilla tarkastuksilla ja niiden järjestelmällisellä seurannalla varmistaakseen, että jäsenvaltiot korjaavat puutteet.

Komissio jatkaa myös jäsenvaltioiden tukemista ohjelmallaan ”Koulutuksen parantaminen elintarvikkeiden turvallisuuden lisäämiseksi”. Se on tarkoitettu julkishallinnon henkilöstölle EU:n sääntöjen täytäntöönpanon parantamiseksi.

Elintarvikepetokset voivat heikentää kuluttajien luottamusta EU:n elintarvikejärjestelmään ja haitata sisämarkkinoiden toimintaa. Näistä syistä komissio aikoo tehostaa EU:n toimia elintarvikeketjun petosten torjumiseksi osana Pellolta pöytään -strategiaa.

✓ TOIMI 16: Merkintä- ja jäljitettävyyjärjestelmien kehittäminen

Täytäntöönpanon valvonnan kannalta avainasemassa on jäljitettävyyys. Merkintä- ja jäljitettävyyjärjestelmät voivat toimia vain, jos tuotteen toimitusketjussa mukana seuraavien tietojen vaatimustenmukaisuus tarkastetaan automaattisesti tullissa. Komissio aikoo yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa tutkia ja edistää digitaalisten välineiden käyttöä, jotta ulkorajoilla ja EU:n sisällä voitaisiin tehdä kohdennetumpia tarkastuksia. Tähän sisältyy merkintä- ja jäljitettävyyjärjestelmien (kuten QR-koodit, RFID, lohkoketjut jne.) kehittäminen erityisten vaatimustenmukaisuuteen liittyvien tietojen siirtämiseksi toimitusketjussa suojatusti, ottaen huomioon olemassa olevat välineet, kuten energiamerkintöjen eurooppalainen tuotetietokanta (EPREL). Koodatun tiedon lukemiseen ja tarkastamiseen kykenevien uusien tullilaitteiden kehittämiseen saadaan rahoitusta yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahastosta (2021–2027). Jäljitettävyyteen liittyviä kysymyksiä arvioidaan myös yleistä tuoteturvallisuutta koskevan direktiivin tarkistamisen yhteydessä.

Komissio pyrkii toimittamaan digitaalisesti vaatimustenmukaisuutta koskevat tiedot teollisuus- ja kulutustavaroista (eli jo olemassa oleva EU-vaatimustenmukaisuusvakuutus), jotka on ilmoitettu tullissa luovutettaviksi vapaaseen liikkeeseen. Tässä yhteydessä komissio arvioi myös pk-yrityksiin ja erityisesti mikroyrityksiin kohdistuvia vaikutuksia määrittääkseen tarvittavat lieventävät toimenpiteet.

Lisäksi uuden kuluttaja-asioiden toimintaohjelman puitteissa merkinnöillä ja jäljitettävyydellä on keskeinen rooli kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämisessä vihreässä ja digitaalisessa siirtymässä. Komissio kartoittaa digitaalisten välineiden parhaita käyttötapoja voidakseen tarjota kuluttajille luotettavinta tietoa, jotta he voivat

turvallisin mielin tehdä tietoisia hankintavalintoja erityisesti valtioiden rajat ylittävissä kaupankäynnissä.

V TÄYTÄNTÖÖNPANON VALVONNAN VAHVISTAMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ

Huolimatta kaikista pyrkimyksistä saada aikaan sisämarkkinasääntöjen noudattamisen kulttuuri, sääntöjen noudattamatta jättämisestä on kuitenkin seurauksena sääntelyesteitä, jotka vaativat tehokkaita jälkikäteistoimia. Myös tässä vaiheessa jäsenvaltioiden viranomaisten ja komission välinen yhteistyö on erittäin tärkeää.

✓ TOIMI 17: Tuotteiden vaatimustenmukaisuutta käsittelevä unionin verkosto

Kuluttajien saatavilla on etenkin verkkokanavien kautta edelleen monia vaatimustenvastaisia tuotteita. Tästä aiheutuu riskejä kuluttajille ja ammattimaisille loppukäyttäjille sekä kilpailun vääristymistä. Tehostaakseen asetuksessa (EY) N:o 2019/1020³⁶ säädettyä markkinavalvontaviranomaisten välistä koordinoitua muun kuin elintarvikealan osalta komissio perustaa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa tuotteiden vaatimustenmukaisuutta käsittelevän EU:n verkoston tammikuusta 2021 alkaen. Se koostuu yhteysvirastoista, jotka jäsenvaltiot ovat äskettäin perustaneet edustamaan markkinavalvontaviranomaisiaan. Lisäksi komissio seuraa heinäkuusta 2021 alkaen edellä mainitussa asetuksessa säädetyn keskinäisen avunannon mekanismin toimintaa ja määrittää, milloin jäsenvaltioiden kieltäytyminen vastaamasta vaatimusten noudattamista koskeviin tietopyyntöihin ja vaatimusten noudattamatta jättämisen tapauksissa sovellettavia täytäntöönpanotoimia koskeviin pyyntöihin ei ole ollut perusteltua.

✓ TOIMI 18: SOLVIT-verkostosta oletusarvoinen väline sisämarkkinoiden riitojenratkaisussa

Erilaiset ongelmanratkaisuvälineet kattavat sellaisia oikeudellisia aloja, jotka normaalisti kuuluisivat SOLVIT-verkoston toimeksiannon³⁷ piiriin, mikä hajauttaa täytäntöönpanon valvontaa. Komissio ja jäsenvaltiot varmistavat, että SOLVIT-verkostoa vahvistetaan siten, että siitä tulee oletusarvoinen vaihtoehtoinen riidanratkaisuväline kaikilla sisämarkkinapolitiikan aloilla, joihin liittyy hallinnon päätös. SOLVIT-verkostoa käytetään nykyisessä muodossaan, tai sen mallia mukautetaan tarvittaessa vastaamaan uusien aloitteiden vaatimuksia. Komissio ja jäsenvaltiot vahvistavat SOLVIT-verkoston ja eri elinten ja verkostojen välisiä suhteita kansallisella ja EU:n tasolla .

³⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1020, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, markkinavalvonnasta ja tuotteiden vaatimustenmukaisuudesta sekä direktiivin 2004/42/EY ja asetusten (EY) N:o 765/2008 ja (EU) N:o 305/2011 muuttamisesta (EUVL L 169, 25.6.2019, s. 1.).

³⁷ SOLVIT käsittelee rajatylittäviä kysymyksiä, jotka johtuvat siitä, että viranomaiset ovat rikkoneet EU:n lainsäädäntöä.

Tätä on jo kaavailtu tehtäväksi Euroopan työviranomaisessa (ELA)³⁸, joka aloitti työnsä lokakuussa 2019 ja jonka on määrä olla täydessä toimintavalmiudessa vuoteen 2024 mennessä. ELA auttaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että työvoiman liikkuvuutta ja sosiaaliturvan koordinoitua koskevien EU:n sääntöjen täytäntöönpanoa valvotaan oikeudenmukaisella, yksinkertaisella ja tehokkaalla tavalla, mikä helpottaa kansalaisten ja yritysten mahdollisuuksia hyötyä sisämarkkinoista. Se tarjoaa ratkaisuja, joilla parannetaan kansalaisten ja työnantajien mahdollisuuksia saada laadukasta tietoa työvoiman liikkuvuutta koskevasta EU:n ja kansallisesta lainsäädännöstä.

VI RIKKOMUSMENETTELYJEN KÄSITTELYN PARANTAMINEN

Kun kyseessä on selkeä EU:n lainsäädännön rikkominen, komissio pyrkii käymään jäsenvaltioiden kanssa vuoropuhelua ongelmien ymmärtämiseksi ja ratkaisujen löytämiseksi. Jos vuoropuhelu ei tuota tuloksia, komissio ei epäröi ryhtyä tarvittaessa ponteisiin ja tehokkaisiin täytäntöönpanotoimiin. Työjärjestelyjen ja kaikkien käytettävissä olevien hallinnollisten välineiden käytön parantaminen sekä yhteistyön lisääminen nopeuttavat ja virtaviivaistavat prosessia sääntörikkomusten lopettamiseksi.

✓ TOIMI 19: Täytäntöönpanon valvonnan parempi priorisointi

Täytäntöönpanotoimien priorisoimiseksi paremmin, jota peräänkuulutettiin jo vuonna 2016³⁹, komissio keskittää toimensa tapauksiin, joilla on merkittävä vaikutus sisämarkkinoihin. Nämä toimet toteutetaan kyseessä olevien taloudellisten, oikeudellisten ja poliittisten vaikutusten arvioinnin perusteella. Tämän lähestymistavan pohjalta komissio antaa vuosittain **sisämarkkinoiden täytäntöönpanon valvontaa koskevan strategisen kertomuksen**, jossa yksilöidään erityisiä ongelma-alueita ja täytäntöönpanon valvonnan painopisteitä ja jossa otetaan huomioon eurooppalaisen ohjausjakson tulokset. Samalla on erittäin tärkeää, että komissio saa tiedot sisämarkkinasääntöjen rikkomisista jotta toimien priorisointia varten voidaan muodostaa kokonaiskuva. Tätä varten valitusjärjestelmää olisi syytä tarkistaa sen integroimiseksi paremmin SOLVIT-verkostoon. Komissio seuraa SOLVIT-raportteja tunnistaakseen rakenteelliset kysymykset, joilla voi olla merkitystä. Komissio tutkii myös mahdollisuutta ulottaa verkkovälitteisellä riidanratkaisualustalla testattava väline muille sisämarkkinapolitiikan aloille, jotta kuluttajat voisivat paremmin arvioida oikeussuojamahdollisuuksiaan.

✓ TOIMI 20: Tapausten käsittelyn selkeys ja johdonmukaisuus

Luottamus täytäntöönpanojärjestelmään perustuu siihen, että valitukset tutkitaan oikea-aikaisesti ja rikkomuksista määrätään seuraamuksia. Tätä varten komissio aikoo edelleen virtaviivaistaa tapausten käsittelyprosessejaan. Komissio arvioi valitukset alustavasti kahden kuukauden kuluessa, jotta kantelijalle voidaan antaa vastaus. Siinä vaiheessa, kun riittävät tiedot on kerätty, olisi tehtävä selkeä päätös siitä 1) lopetetaanko valituksen

³⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1149, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, Euroopan työviranomaisen perustamisesta, asetusten (EY) N:o 883/2004, (EU) N:o 492/2011 ja (EU) 2016/589 muuttamisesta ja päätöksen (EU) 2016/344 kumoamisesta (EUVL L 186, 11.7.2019, s. 21).

³⁹ Komission tiedonanto ”EU:n lainsäädäntö: parempiin tuloksiin soveltamista parantamalla”. C/2016/8600).

käsittely; 2) siirretäänkö valitus SOLVIT-verkoston kaltaisille riidanratkaisuelimille; 3) aloitetaanko vuoropuhelu komission ja asianomaisen jäsenvaltion välillä; vai 4) aloitetaanko viipymättä rikkomusmenettely.

✓ **TOIMI 21: EU Pilot -järjestelmän parempi hyödyntäminen**

EU Pilot -järjestelmä on hyödyllinen väline tietojen saamiseksi vuoropuhelussa, jota käydään jäsenvaltioiden kanssa rikkomusmenettelyä edeltävässä vaiheessa. Jotta järjestelmää voitaisiin kohdentaa paremmin ja jäsentää se nopeaksi ja tehokkaaksi välineeksi, jolla tuetaan ratkaisukeskeistä vuoropuhelua jäsenvaltioiden kanssa, komissio aikoo käyttää EU Pilot -järjestelmää selkein ehdoin ja aikatauluin tapauksissa, joissa näyttää olevan mahdollista päästä nopeaan ratkaisuun lyhyessä ajassa.

Komissio aikoo

- laatia selkeät ja objektiiviset kriteerit sen määrittämiseksi, milloin EU Pilot -järjestelmää olisi käytettävä;
- tehdä jäsenvaltioiden kanssa yhteistyötä käytännön ratkaisujen löytämiseksi prosessin nopeuttamiseen säilyttäen samalla osapuolten olennaiset oikeudet vuoropuhelussa ja hyödyntäen käytettävissä olevia huipputason järjestelmiä;
- löytää joustavampia tiedonvaihtotapoja monimutkaisten ongelmien ratkaisemiseksi;
- pyrkiä säilyttämään tasapainon komission ja jäsenvaltioiden luottamussuhteessa ja jakamaan tietoja ratkaistusta kysymyksistä EU Pilot -järjestelmässä (koostetussa muodossa) parhaiden käytäntöjen levittämiseksi⁴⁰.

✓ **TOIMI 22: Järjestelmälliset määräaikaiset pakettikokoukset**

Rikkomusmenettelyjen yhteydessä käydyissä kirjallisissa keskusteluissa (jotka ovat perusta mahdolliselle myöhemmälle tuomioistuinmenettelylle) ei aina käsitellä riittävästi kaikkia käytettävissä olevia ratkaisuja. Tämän virallisen kanssakäymisen täydentämiseksi suorilla yhteyksillä komissio aikoo järjestää yksittäisten jäsenvaltioiden kanssa pakettikokouksia, joissa käsitellään tiettyjä politiikanaloja. Ne voivat auttaa löytämään EU:n lainsäädännön mukaisia ratkaisuja, ja niitä olisi sen vuoksi pidettävä säännöllisesti, jos se on tarpeen. Huolellisesti valmisteluina ne voivat tehokkaasti auttaa estämään väärinkäsitykset ja hyödyntämään EU:n ja kansallisen tason asiantuntemusta ratkaisujen löytämiseksi. Pakettikokouksia voitaisiin yhdistää tai järjestää yhdessä muiden jäsenvaltioiden kanssa pidettävien kokousten kanssa (esim. sääntöjen noudattamista koskeva vuoropuhelu).

⁴⁰ Euroopan tilintarkastustuomioistuin, erityiskertomus nro 5/2016, Onko komissio varmistanut palveludirektiivin vaikuttavan täytäntöönpanon?, 14.3.2016.

PÄÄTELMÄT

Sääntöjen noudattamisen kulttuurin edistäminen edellyttää vahvaa poliittista sitoutumista sisämarkkinoihin ja niiden sääntöjen tehokasta täytäntöönpanoa. Se edellyttää poliittista omistajuutta, avoimuutta sekä tehokkaita järjestelmiä, joilla kannustetaan sääntöjen noudattamiseen ja valvotaan sitä.

Tämä toimintasuunnitelma on vastaus jäsenvaltioiden kehotukseen toteuttaa toimia, ja siinä otetaan huomioon nykyiset täytäntöönpanoon ja täytäntöönpanon valvontaan liittyvät haasteet. Toimilla puututaan erilaisiin ongelmiin, jotka kattavat mahdollisten täytäntöönpano-ongelmien ja täytäntöönpanon valvonnan kaikki vaiheet ja alat sekä EU:n että kansallisella tasolla. Ne perustuvat paikallisen, alueellisen, kansallisen ja EU:n tason yhteiseen sitoumukseen. Näiden toimien avulla komissio ja jäsenvaltiot antavat sisämarkkinoille mahdollisuuden vauhdittaa EU:n yritysten toimintaa ja tarjota kuluttajille parhaita vaihtoehtoja. Yhteistyöllä sisämarkkinat voidaan saada toimimaan kaikkien eurooppalaisten hyväksi.